

לדברי רבי מאיר, כל שעירי המוספין מכפרים על טומאה שאין בה ידיעה בתחילה בין אם יש בה ידיעה בסוף בין אם אין בה, וכן על טהור שאכל את הטמא. אלה תעשו לה' במועדיכם – הוקשו כל המעדים כולם זה לזה. ובכלל זה ראש חדש שנקרא גם הוא 'מועד'.

דפים י – יא

יג. א. תמידים שלא הוצרכו לציבור – מה עושים בהם?

ב. מותר הקטורת שבכל שנה – מה עושים בו?

א. אמר רבי יוחנן: תמידין שלא הוצרכו לציבור – שניתותרו מקרבנות השנה שעברה ואי אפשר להקריבם עתה כמות שהם אלא מהתרומה החדשה – נפדים תמימים. וחוזרים ולוקחים הבהמות שנתחללו ממעות התרומה החדשה, להקריבה (רש"י). ובאר רבה הטעם שנפדים בלא מום והלא נתקדשו קדושת הגוף: לב ב"ד מתנה עליהם מראש שאם לא יוצרכו לציבור – יהיו קדושים לדמיהם.

א. המעות שנתקדשו בפדיונם, ילכו למותר תרומת הלשכה, ועושים בהם ריקועי פחים ציפוי לבית קדש הקדשים (רש"י ו"ש"ר עפ"י שקלים ד,ד). והרמב"ם פסק (שקלים ד,ט יא) כרבי עקיבא שמוותר תרומה לקיץ המזבחה.

ב. הרמב"ם (שקלים ד,יא) כתב רק שנפדים תמימין, ומשמע מסתימת דבריו שנשארים בחוליהן, אבל רש"י כתב שחוזרים ולוקחים אותם מתרומה החדשה כאמור. ונראה שאין זה חיוב מדינא [כבמותר הקטורת שאין משאירים אותה בידי הדיוט שהרי זה כמפטם קטורת להדיוט שחייב כרת] רק טוב לעשות כן משום זילות, להשאירם חולין ביד הדיוט (עפ"י תורת חיים).

ג. כן הוא הדין לשאר קרבנות הציבור, הסכין מושכתן למה שהן, שלא נחלט דינם להיקרב לתמיד או למוסף אלא תלויים ועומדים בתנאי בית דין עד השחיטה (עפ"י תוס' יב: בפירוש דברי שמואל). כן היא דעת חכמים, אבל רבי שמעון אינו סובר 'לב ב"ד מתנה' (בקדושת הגוף. עתוס') הלכך מקייצין בהם את המזבח (רבי יוחנן יב. וסייעוהו מהברייתא).

מבואר מתוך הסוגיא (יב. ממה שאמרו ומודה ר"ש בשעירי חטאת וכו' ע"ש ברש"י) שמקייצים כמותרות אף לאחר ראש חדש ניסן, הגם שהוקדשו ממעות תרומה ישנה. וכן מפורש ברמב"ם (שקלים ד,יא). וכ"מ במאירי ובריטב"א.

ב. מותר הקטורת (שנשתייר בכל שנה וצריך להביאו מהתרומה החדשה), מחללים אותו על מעות חולין שהפרישום לאומנים, ובכך יצא לחולין, ונותנים אותו להם בשכרם (י"א שנותנים לידם דוקא וי"א לאו דוקא. עתורא"ש) וחוזרים ולוקחים אותו מהם מכספי התרומה החדשה (ואין נותנים הקטורת לאומנים בשכרם כשהיא בקדושתה, אף למ"ד הקדש מתחלל על המלאכה – שהחמירו יותר בקטורת של ציבור. או גם מדובר באומני הקטורת של שנה חדשה, וצריך ליתן להם מתרומה חדשה. ואומני בנין אין נותנים להם שכרם אלא מקדושת בדין הבית. תוס').

ופירש רבה, אע"פ שהקטורת שניתנה במכתשת כבר נתקדשה קדושת הגוף – לב ב"ד מתנה שהנותר יהא קדוש קדושת דמים.

א. לפרש"י מעות החולין כבר זוכו לאומנים [ומחללים על המעות מדעתם שהרי כבר זכו בהם. תוס' ועתורא"ש וריטב"א]. ולפירוש התוס' בהפרשה בעלמא נעשים המעות חולין, שלב ב"ד מתנים עליהם. ויש אומרים שלווים הגוברים מעות מן החולין ומחללים הקטורת עליהן (רמב"ן ועוד עפ"י הירושלמי).

ב. יש גורסים שנתנים מתחילה את מותר הקטורת לאומנים בשכרם, מעט יותר מהמגיע אליהם, והם נותנים מעות חולין שלהם עבור העודף על שכרם, הקטורת מתחללת על אותם דמי העודף, כדין חילול הקדש שלא בשוויו (עפ"י ר"י מגאש, מאירי ועוד).

דף יא

י. ד. א. האם הקטורת קדושה קדושה-דמים או קדושה-הגוף, והאם ומתי היא נפסלת בטבול-יום ובלינה?

ב. האם המכתשת היא כלי-שרת שנתקדש?

ג. המקדיש איל לדמיו, האם הוא קדוש לדמיו או גופו קדוש?

ד. מה דין חטאות הפנימיות שאבדו, והפרישו אחרים תחתיהן, ונמצאו?

ה. האם יש פדיון לפרה אדומה, ובאלו אופנים?

ו. האם פודים את הקדשים להאכילם לכלבים?

א. היוצא ממסקנת הסוגיא (אליבא דרבה) שמשניתנה הקטורת במכתשת נתקדשה קדושה הגוף והוכשרה להפסל במגע טבול-יום (ומחוסר כפורים. רמב"ן ועוד). ואולם אינה נפסלת בלינה הואיל וצורתה בכל השנה כולה, אך אם כבר נתנוה בכלי אחר (-בכף) - נפסלה בלינה.

א. רש"י פרש 'הואיל וצורתה...' - שמראה לא נשתנה. ומשניתנה בכלי פסולה מדרבנן, גזרה אטו שאר קדשים. וכן נקטו הרמב"ן והמאירי.

ואילו התוס' הוכיחו מהסוגיא ביומא שפסולה מדאורייתא כשניתנה בכלי. אלא היות וצורתה ודרכה להביאה במכתשת לכל השנה, לכן אינה נפסלת בלינה כשניתנה במכתשת. (וכפירושים גרס הר"י בן מגאש: 'הואיל וצורך כל השנה כולה היא').

ב. יתכן והקטורת נפסלת בטבול-יום מדרבנן עוד קודם שניתנה למכתשת - לפי דעת הסובר 'חולין שנעשו על טהרת הקדש כקדש' (עתוס' שצדדו בזה).

לדעת רב חסדא (וכן דעת ריב"ל בירושלמי ביומא. וכן דעת רבי שמעון - לדברי הרשב"א להלן יב.), הקטורת היא קדושת דמים אפילו אחר נתינתה במכתשת, כל עוד לא ניתנה בכלי אחר.

ב. לכאורה נראה (עפרש"י. עריטב"א) לפי המסקנא (אליבא דרבה) שהמכתשת הינה כלי שרת, שלכך מקדשת את הקטורת קדושת הגוף.

(וכן נראה משו"ת הרשב"א ח"א לא). ואולם התוס' הביאו שיש מפרשים שאינה כלי שרת, אלא שהקטורת נתקדשה בקדושת הגוף מעת שהיא ראויה להקטרה ע"י פה המקדיש. וכן נקט הריטב"א.

מהרשב"א (בתשובה ח"א לא) נראה כדעה ראשונה. ואילו הריטב"א כאן נקט שאין המכתשת כלי שרת. (וכן נקט בספר תורת חיים, ופירש שלכך הקטורת קדושה קדושת הגוף, מפני שהיא חשובה וחביבה מכל הקרבנות כדאיתא במדרש, לכן כשמקדשה בפה חל עליה קדושת הגוף אחר כתישה שנראית להקטרה, וכמו שחלה קדושת הגוף על הבהמה בפה, אבל מנחה שאינה חשובה כל כך לא הוכשרה ליפסל בטבול יום אלא כשקדשה בכלי. ובתורא"ש משמע שלכך הקטורת חמורה יותר ליפסל בטבול יום קודם קידוש כלי, שכן עבודתה בהיכל).